

gram watten, gebruikt wordt. De drenking van de watten geschiedt bij voorkeur in een ruimen houten bak en wel zoodanig dat niet eene groote hoeveelheid tegelijk maar achtereenvolgens verschillende lagen in de heete salicylzure oplossing gedompeld en deze stuk voor stuk afzonderlijk uitgespreid ter drooging op een matig verwarmde plaats bewaard worden. Alhoewel het zuur bij het droogen hier en daar ongelijkmatig uit crystalliseert en een deel daarvan nog door het hanteren van het verbandmiddel kan te loor gaan, zoo is hierin, in verband met de onschadelijke en weinig irriterende werking van het middel, geen bezwaar gelegen. Daar de ondervinding echter leerde dat de Salicylwatte eene niet zoo volkomene doortreding der wondsecreta als de „LISTER'sche Carbolmull” gedoogde, zoo trachtte THIERSCH in de zoogenaamde Jute (de bastvezel van verschillende in Bengalen gekweekte Corchorussoorten), reeds sinds geruimen tijd in Europa voor matwerk en grove onderkleeden verwerkt, een bruikbaar surrogaat te vinden en door de bijvoeging van verdunde glycerine nog bovendien het verstuiven van het salicylezuur te beletten. Eene hoeveelheid van 250 gram Jute in een tot 80° C. verwarmd mengsel van 75 gram salicylezuur, 500 gram glycerine (1:23), 4500 gram water gedompeld, leverde een zacht en lenig verbandmiddel op, hetgeen in staat was zich met een dik vloeibaren etter gedurende negen dagen op gelijkmatige wijze en zonder eenigen stank of rotting, te drenken. Aan het einde van zijn verslag geeft Prof. THIERSCH eene berekening, waaruit de mindere kostbaarheid van het zoogenaamde salicyl-jute-verband tegenover het LISTER'sche blijkt. Het salicylezuur kan door de fabriek van Dr. F. VON HEIJDEN te Dresden voor 30 Marken per kilo geleverd worden, terwijl 1 kilogram zuiver bewerkte Jute uit de Jute-Spinnerei und Weberei bij Bonn op 25 Mark te staan komt.

Dr. J. HANLO.

INGEZONDEN STUK.

EEN INHEEMSCH GEHEIM-MIDDEL.

Rieu n'est beau que le vrai, le vrai seul est aimable.

In den herfst des vorigen jaars vond ik bij een mijner patiënten een klein doosje met pillen, aangaande de wenschelijkheid van wier gebruik mijn oordeel gevraagd werd. Op een daarbij gevoegd stukje papier las ik deze gedrukte aanwijzing:

„TIC-PILLEN.

Bovengenoemde pillen zijn bijzonder heilzaam tegen rheumatische pijnen in ééne der beide helften van het aangezicht of het hoofd. In den beginne neemt men *alle* uur *twee* pillen, liefst met wat koffij. Bij het verminderen der pijnen zijn alle *twee* uur *drie* pillen voldoende, om met *viermaal* daags *drie* te eindigen. Voor behoorlijke ontlasting moet gezorgd worden en bij het gebruik moet men zich voor zure zelfstandigheden wachten.

Velp bij *Arnhem*.

Dr. G. ROMBOUTS.”

Daar het bestaan van dit geneesmiddel mij ten eenenmale onbekend was, kon mijn antwoord natuurlijk niets anders dan een „non possumus” zijn, doch ik verklaarde mij terstond bereid nadere inlichtingen aangaande de pillen intewinnen. Ik sloeg daartoe den, naar mijn bescheiden oordeel, meest geschikten, of laat ik liever zeggen alleen voldoende uitslag belovenden, weg in en schreef een brief aan Dr. ROMBOUTS,

waarin ik hem beleefd verzocht mij de zamenstellende deelen dier pillen nauwkeurig te willen opgeven, ten einde mij in staat te stellen op de gedane vraag naar behooren, met kennis van zaken, te kunnen antwoorden. In antwoord op mijne missive ontving ik het onderstaand schrijven.

„Velp, 30 September 1874.

W. E. Z. Gel. Heer! Geachte Collega!

In antwoord op uw schrijven van gisteren kan ik slechts, wegens volslagen tijdsgebrek, met een enkel woord berigten, dat de door U bedoelde pillen hoofdzakelijk bestaan uit sulph. chin. met een antirheum : praeparaat door mij op eene bijzondere wijze bereid en in geen Pharm. Cop. te vinden. De ondervinding heeft geleerd, dat het, op de voorgeschrevene wijze gebruikt, zonder nadeel kan genomen worden. Ik heb de aanwijzing laten drukken, om alle onnoodige correspondentie aftesnijden, en de omstandigheden aantewijzen, waaronder de pillen effect hebben. Dit is te meer noodzakelijk, omdat ze hier dikwijls door ingezetenen worden besteld, die ze dan meestal buiten mij om aan vrienden en kennissen toezenden.

Hoogachtend heb ik de eer te zijn,

Uw Dw. Dienaar & Collega,

Dr. G. ROMBOUTS.”

Kon dit antwoord, van mijn standpunt, nu voldoende heeten? Was het zooals ik het billijkerwijze van een wetenschappelijk man mocht verwachten? Stelde het mij in staat de gedane vraag met overtuiging in bevestigenden of ontkennenden zin te beantwoorden? Ik geloof dat wel ieder met mij daarop volmondig *neen* zal antwoorden.

Toen nu eenige dagen daarna patiënt andermaal mijn oordeel aangaande de pillen vroeg, liet ik hem den ontvangen brief lezen, met bijvoeging dat ik op grond van dien het gebruik niet mocht aanraden, noch de verantwoordelijkheid er van wenschte te dragen. Ongeveer een maand later patiënt om andere redenen bezoekende, werd mij medegedeeld dat de pillen gebruikt waren, doch dat er aangaande de juistheid der opgegeven zamenstelling twijfel gerezen was, omdat de persoon die ze gebruikte *volstrekt niet* de onaangename gevolgen ondervonden had, die de aanwending van *sulph. of mur. chinin.* anders steeds in hevige mate na zich sleepte.

Daar ik herhaalde malen in de gelegenheid was die onaangename aandoeningen na het gebruik van *chinine* bij patiënt te constateren, en mij zulks meer dan eens in mijne behandeling had gedwardsboomd, was die pertinente verklaring voor mij nog al belangrijk en tevens de aanleiding om deze zaak eens aan een nader, meer betrouwbaar onderzoek te onderwerpen. Ik liet daartoe eenige doosjes pillen uit Velp komen en gaf er, zonder dat de een van den ander kennis droeg, aan twee hier ter stede gunstig bekend staande scheikundigen, de noodige hoeveelheid van, om eene nauwkeurige analyse te kunnen maken. Verrassend zijn de resultaten van dat onderzoek, waarvoor ik beide H.H. bij deze mijn welgemeenden dank betuig.

De Heer w. STOEDER berichtte mij het volgende, aangaande zijn onderzoek :

A. *Gezocht, doch niet gevonden.*

1. Zouten der zware metalen.
2. Arsenigzuur.
3. Jod-kalium.
4. Brom-kalium.
5. Strychnine. (extr. nuc. vomic.)
6. Morphine. (extr. opii, c. s.)
7. Koffeïne.

B. *Gevonden en afgescheiden.*

Kinine.

Hij zegt verder "dat het volgende voorschrift de samenstelling der Tic-pillen volkomen of bijna volkomen aangeeft:"

R_p. Sulphat. chinin. 0.500 grm.
Acid. sulph. dil. 10 gtt.
Extr. gentianae 2.5
Pulver althaeae 4—5.0
f. 60 pil. lycop. consp

en besluit met de mededeeling, "dat het anti-rheumatische praeparaat zijn tegenwoordigheid door geen reactie hoegenaamd verklapt heeft."

De Heer JACOBUS POLAK schreef mij, "dat hij behalve *sulfas chinini*, welks aanwezigheid bekend was, geen enkel bestanddeel kon ontdekken, dat met het beweren van Dr. ROMBOUITS, als zouden zijne pillen nog een ander werkzaam agens bevatten, is overeen te brengen."

Hij meent dan ook "niet ver van de waarheid verwijderd te zijn, door het stellen van de volgende formule voor Dr. ROMBOUITS' *Tic-pillen*."

R_p. Sulfatis chinini, 500 milligr.
Extract. bardan. 5 grm.
Pulv. rad. althaeae q. s.
ut fiant pilulae n°. 60; consperg. lycopod."

Verrassend noemde ik het resultaat van dat onderzoek, omdat de opmerking van patiënt, dat er niet veel *chinine* in kon zijn, daardoor bevestigd werd, hetgeen trouwens ook alreeds uit den prijs (*zestig cents voor zestig pillen*) was op te maken;

omdat de verklaring van Dr. ROMBOUITS er *niet* door bevestigd werd, ook niet in dien zin, dat de pillen hoofdzakelijk uit *Sulph. chin.* zouden bestaan, daar een gewone pil, die ik op 195 milligr. wil schatten, niet kan gezegd worden *hoofdzakelijk* te bestaan uit *Sulph. chin.*, wanneer slechts 6 milligr. chin. en 187 milligr. andere stoffen haar zamenstellen;

omdat er uit blijkt dat *Tic-pillen* als de genoemde, zeker "zonder nadeel kunnen genomen worden" geen koffij behoeven om hare werking te ondersteunen, noch door "zure zelfstandigheden" in hare werking zullen verhinderd worden;

omdat er *niet* uit blijkt, dat zij met voordeel door den patiënt zullen gebruikt worden, en dus ten slotte, zonder eenig bezwaar door de lijdende menschheid kunnen gemist worden.

Ter wille van Dr. ROMBOUITS hoop ik dat hij weldra deze laatste meening zal deelen.
Amsterdam, Maart 1875. Dr. C. E. DANIELS.

—»»»❁«««—
BERIGTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Volgens eene mededeeling in *the Lancet* werden er gedurende het 32jarig tijdvak van 1840—1871 gemiddeld 49 sterfgevallen aan scarlatina per week in de Metropolis waargenomen. Van het begin van Junij 1869 tot einde Januarij 1871 bereikte dit weekcijfer regelmatig een hooger bedrag, terwijl het roodvonk in dat tijdsverloop 11,117 slagtoffers maakte. De laatste epidemie, welke van Julij 1874 tot